

Upp um vitsins flúrar¹

Um poetiska mál Regin Dahls

The poetic language in Regin Dahls poetry

Guðrun Gaard

Fróðskaparsetur Føroya, FO-100 Tórshavn, Faroe Islands. Email: gudrung@setur.fo

Úrtak

Evnið í hesi grein er tað serliga málsniðið í yrkingum Regin Dahls. Yrkingar Regins eru skaldamálsligt nýbrot, og hetta nýbrotið er fyrirtreyt hansara fyri at yrkja í tí rákinum, sum tók seg upp eftir aldaskiftið í bundna skaldskapinum. Í hesum nýbroti skapast poetiskt mál, sum er persónligt og eyðkennir einstaklingin heldur enn eitt rák. Fyrirmyndir Regins eru tey skaldini, sum fyrst gjørdur seg leys av tjóðskaparliga songskaldskapinum og sóu yrkingar sum sjálvstøðug listaverk, J.H.O.Djurhuus, H.A.Djurhuus og Christian Matras. Teir hava, hvør á sín hátt, havt ávirkan á Regin Dahl.

Skaldamál Regins skapast í støðuga samskifti hansara við ta grund, sum er løgd niður í hann, hann er í teirri serstøðu sum barn at fáa dygga uppaling í føroyskum máli og mentunararvi. Samstundis fær skaldamálið innblástur frá og treytast av bókmentaliga modernaða umhørvinum, sum skaldið livir og ferðast í dag og dagliga.

Í greinini verður orðið *moderna* nýtt í staðin fyri orðið *modernistiskt*. Orðið *modernistiskt* verður skilmarkað ymiskliga nú á døgum, og spurnartekin verður í heilum sett við tann stýrandi og ónemandi týðningin, sum tað í hálva øld hefur havt. Orðið *moderna* hevur víðan týðning, men verður her nýtt um tað, sum í samljóði við skaldsliigar rembingar í síni tíð gongur nýggjar leiðir.

Abstract

The subjekt of this article is the unique style of language in Regin Dahl's poems. Regin's poems find new literary ground, which again is essential in his effort to compose poetry within the literary trend, that arose after the turn of the century. In this effort he creates a personal, poetic language, which accentuates him as an individual rather than the trend that he is a part of. Regin's models are the poets, J.H.O.Djurhuus, H.A.Djurhuus and Christian Matras, who were the first to distance themselves from the nationalistic song writing, and who considered poetry as individual pieces of art. These poets, each in their own way, have all influenced Regin Dahl.

The language in Regin's poetry is created in his constant interaction with the very essence of his being, since he is in the unique position to have had a solid education, as a child, in both the Faroese language as well as cultural heritage. At the same time, the language in his poetry is also inspired by and dependent on the modern literary environment that surrounds him in his everyday life.

In the article the word *modern* is used in stead of the word *modernistic*. Today the latter is subject to various interpretations, and the governing and infeasible position it has held in poetry for half a century is frequently questioned. The word *modern* has a wide range of meanings, but is here identified with what finds new ground in close interaction with the literary trends of its own time.

Poetiska skriftin í bundna skaldskapinum

Orðini

*Fagurt er tað, tá ið tit koma
eins og fornsøgufuglar
flákrandi
uttan av myrkursins høvum
og setast
á herðar og hendur
við boðum
um vánir endurlívsins:
Grønt leyv í nevi-
og grønar nállir*

Yrkingin um orðini sipar til frásøgnina um syndaflóðina í Gamla Testamenti. Undirgangurin er ein fyrirtreyt og út frá nullpunktinum, sum í yrkingini er *uttan av myrkursins høvum*, skapast nýtt lív. Sum dúgvurnar hjá Nóa bóru grønar oljugreinar í nevinum heim av myrkursins høvum, gevur yrkjarin deyðum orðum nýtt lív.

Í verki sínum Litteraturens Nulpunkt 1968 (Uppr: Le Degré Zéro de l'Écriture 1953), setir Roland Barthes spurningin, um tað finst ein poetisk "écriture", t.v.s. ein poetisk skrift ella eitt poetiskt mál. Hann skilur har ímillum málið í klassiskum og í modernaðum bundnum skaldskapi. Hann lýsir orðini í klassiska skaldskapinum ikki at vera tøtt og heil í sær sjálvum, valla at vera tekin fyri ávísum luti. Heldur eru orðini sambond til onnur orð, sum saman gera orðaketu, sum bindur tey í eitt frásagnarmynstur, treytað av ávísari siðvenju, sum ikki loyvur teimum at fara í egnar dýpdir til tess at skapa individuella og kreativa

týdning í royndini at lýsa tað, sum ikki er siðbundið, men tvørturímóti er bundið at tí, sum rørist í einstaklinginum. Í klassisku poesiini er poetiska málið grundað á nýtsluvirði í mun til strangliga skilmarkað krøv og ikki á tað skapandi.

Den klassiske poets funktion er altså ikke at finde nye ord, som er mere fortættede eller slående, men derimod at arrangere en eksisterende protokol, at gennemarbejde symmetrien og prægnansen i en relation og at udvikle eller reducere en tanke til et metrumss eksakte grænse. De klassiske åndrigheder går på relationer og ikke på ord: det er udtrykkets og ikke kreativitetens kunst; ordene reproducerer ikke her, som det senere er tilfældet i kraft af en voldsom og uventet arrogance, det dybe og særegne i erfaringen; de er ordnede på en overflade ud fra de krav som den elegante og dekorative organisation stiller. Man henrykkes over den formel, som holder dem sammen, men ikke over deres egen kraft og skønhed. (Barthes 1968, pp.44-45)

Í modernaða skaldskapinum á bundnum máli verða øll hesi givnu sambondini niðurbrotin, og orðið stendur so idéelt sæð eftir við einum minsta máti av týdningi. Hetta minsta mátið má vera, tí eitt tómt orð er ikki hugsandi, men tað er so hetta, sum Barthes kallar fyri "le degré zéro". Tað er, í tann mun tað ber til, kontekstleyst, og tað hevur ognuð sær tað frælsið, sum kemur av fortíðarloysi og av, at móguleikarnir framman fyri tí eru ókendir og óendaligir. Orðið er her alfrøðiligt, tað vil siga, at tann beri týdningurin er opin fyri tulkingum og

samansetingum av ymiskum slagi, og tað hefur tí allar móguleikar í sær, eingin givin diskursur hefur framman undan noytt eitt val uppá tað. Í hesum nýggja poetiska málinum er orðið eitt móguleikanna lendi

Hvert poetisk ord er således et uventet objekt, en Pandoras æske hvorfra alle de sproglige virtualiteter udspringer; det er følgelig frembragt og konsumeret med en speciel interesse, med en slags ophøjet gourmandise. (ibid.p.47)

Hetta seinasta kundi verið sagt beinleiðis um poetiska málið hjá Regini Dahl.

Tað er kortini eisini neyðugt at lýsa hetta sum eitt relativt fyrbrigdi. Tað vil her siga, at tað málsliga eksperimenterandi finst í einstøkum orðum og í serligum málburði, sum kemur fyri her og har víða hvar í ritverknum, tó í so stóran mun, at tað eyðkennir skaldskapin millum annan skaldskap. Orð sum *rúmskvøða* og *frumdarsteyp* (Rekagrót s.11) skapa nýggja, óvantaða rørslu í málið við at nýnýta orðini *rúm*, *kvøða*, *steyp* og forskoytið *frumdar-*.

Øll hendan broytingin er elvd av víttfevnanandi virðiskollvelting, støðan er óttaelvandi, tí subjektivið í hesum diskursinum er ikki longur lutur í givnari heild, men noyðist út í ein tómleika, sum tað hefur til uppgávu at fylla, nú skulu orð setast á alt tað, sum eingin orð hefur. Tilverulig vandamál, Gud, Himmal og Helviti, ræðuleikar heimsins, rangasíða kærleikans, rot og forgeingiligheit, alt hetta otar seg inn í skaldsliga virkseimið, nú tann byrgingin móti hesum, sum tann formstranga klassikkin var, er fallin. Við hesum kemur eisini tann negativa kategoriin inn í

fagurfrøðina, so hon í grundini bæði kann rópast fagurfrøði og ljótfrøði.

Niðurstøðan hjá Barthes í hesum er, at vit í modernaðum bundnum skaldskapi valla kunnu tosa um eina felags poetiska "écriture". Tá eingin skaldslig siðvenja, sum gongur út frá einum ávísium innihaldsligum diskursi, stýrir poetisku málnýtsluni, verður poetiska skriftin einstaklinga-skrift ella persónligur stíllur. (ibid.p.49)

Av hesum ridlar eisini fatanin av, hvat posesi og poetiskt mál er. Tá krøvini til bundið ørindismál hvørva, og poetiska málið ikki longur er eitt felagspoetiskt koncept, hvat er tað tá, sum skilir skaldskap á bundnum máli frá óbundna skaldskapinum?

Russiski-amerikanski málvísindamaðurin Roman Jakobson(1896-1962) tosar um *poeticity* sum ein avgerandi eginleika, tá vit skulu skilmarka poesi:

Only when a verbal work acquires poeticity, a poetic function of determinate significance, can we speak of poetry. (Jakobson 1987 p. 378)

og hann heldur fram við eini frágreiðing um, hvat hann meinar við, tá hann tosar um *poeticity*:

But how does poeticity manifest itself? Poeticity is present when a word is felt as a word and not a mere representation of the objekt being named or an outburst of emotion, when words and their composition, their meaning, their external and inner form, acquire a weight and value of their own instead of referring indifferently to reality. (ibid.)

Her verður endurtikin hugsanin hjá Barthes um orðið sum persónligt útrykk. Orðið er meira enn "a mere representation of the object being named", tá tað verður lutur í skapandi tilgongd.

Men hví, spyr Jakobson so, er tað neyðugt at staðfesta tað, at tað ikki er fult samsvar millum lut og orð? Og hann svarar:

Because, besides the direct awareness of the identity between sign and object (A is A1), there is a necessity for the direct awareness of the inadequacy of that identity (A is not A1). The reason this antinomy is essential is that without contradiction there is no mobility of concepts, no mobility of signs, and the relationship between concept and sign becomes automatized. Activity comes to a halt, and the awareness of reality dies out. (ibid.)

Hjá Regini Dahl eru nýggjar og fluttar merkingar og nýggj orð tiltakið sum hann skýggjar hetta skaldsliga deyðavatnið við. Tiltakið tematiserast explicit, tá ið yrkingarnar eru metapoetiskt innanhugsandi, og sum her siga frá orðasmiðinum, hvussu harðvunnið hvørt orðið er og hvussu neyvliga má smíðast:

Erpin orðadrongur

*Enn eri eg orðasmiður
skald-
vøkunætur: viðkvæmur,
væntin-
tungubundin.
Hagar til ókendar kyknur
legnast
og leggjast á rað.*

*Smíða, smíða,
blás við bjølgi,
kyljandi vatn.
Smíða, smíða-
og síðan í Harrans hendur
(Rekagrót 1985 p. 28)*

Soleiðis eru korini, tá poeticitetur ikki er eitt uniformt fyrbrigdi, sum finst í einum givnum "lendi" ella í einum skaldsligum regluverki. Skaldið bíðar "tungubundin" til "kyknurnar", sum júst ikki eru givnar, men "ókendar", "leggjast á rað", t.v.s. skapa tað ljóð og ta meining, sum er einastandandi og júst soleiðis, sum hugarenslið krevur til at kunna verða sett fram í orðum. Her er Jakobson í samsvari við Barthes, tá hann staðfestir, at í modernaðari poesi er eingin felags "écriture", bert persónligur stíllur.

Hetta ger, at poetisk máltilvitska skapar eitt serligt poetiskt mál, har orðini út frá sínum neктаðu alfrøðiligu týðningum ganga inn í nýggj sambond, fáa óvæntaðar merkingar og skapa huglitir og hugløg, sum eru serlig og eyðkenna einstøku skaldini. Alfrøðiligi týðningurin hvørvur tó sjálvsagt ikki í hesi tilgongdini, hann verður liggjandi aftanfýri, men teir ymisku diskursirnir, sum eru í samrøðuni við málið, føra avleidd hugasambond og aðrar merkingar við sær. Vit kunnu taka dømi úr yrkingini "Hvørjir vóru vit" (Orðakumlar 1978 p.58), har tvær reglur ljóða: *Alheimsgjósturin um tindar/gjálvurin í okkum sjálvum*. Hyggja vit í orðabókina, merkir orðið *gjálvur* óslættur sjógvur, men hyggja vit so at samanhinginum í yrkingini, síggja vit, at vit mugu flyta merkingina av orðinum *gjálvur* til tess at fáa meining í tað sagda. Hetta mugu

vit gera, tí at innari diskursurin í útsøgnini hevur ført orðið burtur frá síni upprunaligu tilsiping og inn í eina nýggja, sum er "í okkum sjálvum", og við hesi hending fær orðið sítt egna poetiska útrykk, har tað hevur dámin við sær frá havkontekstinum, men havið er konverterað til nú at vera eg-sálin. At gjósturin er "alheimsgjóstur" fær lesaran at sannkenna, at gjálvurin er av tilveruligum slag. Poetiska mál Regins hevur, sum víst skal verða á, ørgrynni av másligum hendingum, sum koma óvart á lesaran og geva tekstinum skaldsligan integritet.

Másliga jørðildið

Frammanundan hava vit lagt dent á at skilja poetiska málið frá øðrum máli. Hetta er neyðugt, tá vit skulu gera okkum eina fatan av hesum máli, men eins stóran týdning hevur tað tó eisini at sláa fast, at poetiska málið bert kann mennast og broytast í samskifti við málið alt.

Um hesa samvirkan við samfelagið sigur skaldið og bókmentakritikarin T.S.Eliot í "The Social Function of Poetry", at poesiin støðugt ávirkar og ávirkast av samfelagnum:

So, if you follow the influence of poetry, through those readers who are most affected by it, to those people who never read at all, you will find it present everywhere. At least you will find it if the national culture is living and healthy, for in a healthy society there is a continuous and reciprocal influence and interaction of each part upon the others. And this is what I mean by the social function of

poetry in the largest sense: that it does, in proportion to its excellence and vigour, affect the speech and the sensibility of the whole nation. (Eliot 1957 (1945) p.18-19.

Í Føroyum eru mong dømi um samvirkan millum samfelag og skaldskap, bæði í tí forna kvæðaskaldskapinum og í yngri skaldskapi frá tjóðskaparskaldskapinum til Róa Patursson, Jóanes Nielsen og Carl Johan Jensen. Bæði soleiðis, at orð og málskur verða tiknar upp í skaldskapin úr fólksligum brúki ella úr øðrum keldum til mál og málnýtslu, sum tjóðin eigur, og at tiltøk og orð úr skaldskapi gerast vanligt málbrúk hjá fólki í samfelagnum. Poetiska málið og tær kenslur og teir hugburðir, sum tað ber í sær, eru soleiðis í støðugari samvirkan við fólkið í samfelagnum, sum málið livir í.

Danski bókmentagranskarin Lisa Korsbech Christensen hevur í ritgerð um bundnan skaldskap og dialog hetta sjónarmið um dialogisku viðurskiftini millum mál og bundnan skaldskap.

Poesi ændrer sig lige så meget som sproget gør det, og sproget ændrer sig i overensstemmelse med de kulturhistoriske netværk, som omringer og invaderer sproget, lige så vel som disse netværk invaderes af sproget. Derfor bliver poesien til i en dialogisk, og dermed historisk og kulturelt betinget interaktion med sproget i det hele taget, hvorfor poesi naturligvis ikke kan forstås isoleret. (Christensen 2002, p.10)

Hon er við øðrum orðum grundleggjandi samd við Eliot í tí sjónarmiði, at viðurskiftini, sum skaldskapurin hevur við málið í

samfelagnum eru dialogisk viðurskifti, ein stöðug spegling báðar vegir.

Í stöðugum samskifti við málsliga jörðildi sítt mennir Regin Dahl sítt serstaka poetiska mál. Orðburðurin og málsniðið alt er livandi og broytiligt, ongantíð, um vit líta burtur frá nøkrum av teimum heldur óbúnu ungdómsyrkingunum, innantóm endurnýtsla ella herming. Orð fáa nýggja merking í nýggjum samansetingum og orðavalið er ofta óvanligt ella eksotiskt, tí at skaldið í staðin fyri at brúka orð, sum tykjast honum uppsplitin ella tránýtt, reikar í minnisgoymslum og hugflogi eftir teimum orðunum, sum geva poetiska hugskotinum beinraknasta málsliga búnan.

Tá tosað verður omanfyri um ”ó búnar ungdómsyrkingar”, er tað savnið Í útlegd (1937), ið hugsað verður um. Í tí savninum er ávirkanin frá serliga teimum báðum H.A.Djurhuus og Janusi Djurhuus týðilig, og Regin Dahl sjálvur kendist ikki feigin við tær yrkingarnar seinni. Í næsta savninum Tokkaljóði (1944) er fyrsta yrkingin ”Krákan” ein umbering fyri fyrsta yrkingasavnið. Hon hevur undirheitið ”Apologia poeta” og umberingin ella verjurøðan er eyðsýnd í fyrsta ørindi:

*Vár aftur? -og sól og hól?
eyameg! hvørt rím eg stjól
sum pyntisjúk kráka -
vit vóru nýgift, eg og orð,
hvát visti eg um málsligt hor -
hvørt ljóð var nýtt,
og alskin, býtt
trúði mín fjeppna sál,
at øll vóru blúgv og einki brákað!
(Tokkaljóð 1944.p.6)*

Regin skyldar her sínar fyrstu yrkingar uppá ungdóm og naivitet. Hann var ”nýgiftur” við orðunum, t.v.s. óroyndur yrkjari, og harav stóðst tað, sum hann í yrkingini skírir— ”málsligt hor”. Úrslitið av hesum sæst í seinasta ørindi, har krákan fær krím og missir málið – tað er lønin, sum skaldið fær fyri ikki at vera sannur og upprunaligur sum skald.

Í málsligu uppalingini, sum Regin Dahl fekk, var tað pápin, Jákup Dahl, próstur, sum hevði størsta týðningin. Umframt tað, at hann beinleiðis fekk frálæru í føroyskum heima, sigur Regin sjálvur, at hann er uppvaksin við at hoyra vakurt og væltalað mál og at duga kvæðini. Hetta seinasta kemur eisini ofta til sjóndar í bæði málbrúki og hugburði í yrkingum hansara.

Skaldamál Regins hevur ”skrivligan” dóm. Hetta hevur sína orsök í serligu tjóðskaparligu viðurskiftunum, sum hava havt alstóra ávirkan á hann í uppvøkstrinum. Hann veksur upp, meðan málstríð føroyinga er av tí harðasta, tað hevur verið nakrantíð, og í hesum stríði er sum kunnugt Jákup Dahl ein týðandi persónur. Mállæra Jákup Dahls er, í hvussu er sætt úr modernaðum málfrøðisjónarhorni, ein konservativ mállæra, skilt á tann hátt, at hon viðurkennir og útgreinar málformar, sum ikki eru til í talaðum máli og heldur ikki vóru tað tá. Tann hugburður til mál, sum sæst í hesum, er í samsvari við ráðandi tjóðskaparandan og við ta etymologisku meginregluna í skriftmálsnormi V.U.Hammershaimbs. Við bíbliutýðing síni skapti Jákup Dahl eisini eitt føroyskt há má, sum hevur havt týðandi ávirkan á skaldamál Regins.

Tó at Regin er víðfarin lesari, heldur

hann, at Songbók Føroya Fólks er tað savnið av yrkingum, sum hevur havt størstan týðning sum grund undir honum sjálvum sum yrkjara. Størstu málsligu fyrimynd sína í skaldskapi heldur hann vera Christian Matras:

Christian er artistiskur (hetta tekur hann uppafur fleiri ferðir) hann er artistiskur og formstrangur. Tað var Christian, sum vísti mær, at tað ber til at yrkja um Føroyar og so kortini ikki sum Fríðrikur Petersen. Tað er jú ikki tjóðskaparyrkingar, hann yrkir. "Byggja vit í urðaroyði" (citerar somu reglu fleiri ferðir) ...tað er so hugtakandi, men tó er urðaroyðin ikki eitt stað, har tú fært hug at búseta teg. Soleiðis er tað við yrkingunum hjá Christiani, tó at tær eru so hugtakandi, eru tær eisini so fullkomnar, at har er ikki pláss fyri tær í teimum. (Viðtal 15-2-02. Ikki áður prentað)

Hann tekur Hans Andrias Djurhuus fram sum mótsetning til hetta og sigur, at hann var altíð *góður við* Hans Andras á øðrvísi hátt enn við Christian Matras. Hetta kunnu vit tulka tann vegin, at Christian var málsliga idealið, og tað er í góðum samsvari við, at Christian Matras, eins og Regin sjálvur, var málsliga nýskapandi skald. Eisini hjá honum finna vit mongd av nýggjyrðum, sum føra hansara poetiska mál út um teir karmar, sum eru um málheildina í tjóðskaparyrkingunum. Stórt rúm er uttanfyri hesa heild og hesa másligu poetikk, og í støðugari samvirkan við tað másliga lendið, sum upprunaheimur hansara er, eru yrkingarnar nýskapandi úr heimligari grund, sum yrkingarnar hjá Regini Dahl eru tað.

Turið Siðurðardóttir, bókmentagranskari, sigur soleiðis um poetiska mál Christians Matras:

Málið í yrkingunum er skapað burtur úr føroyskum bygdamáli við víðkan av gerandismálinum, eitt nú í teimum fjølbroyttu heitunum á landslagsfyribrigdum: øgis-eggjum, meitil-veggjum, ørskurúmd, streybrátt o.s.fr. (Sigurðardóttir 1991.p.53)

Christian Matras er bæði ein partur av tí siðvenjuni, sum Regin Dahl samvirkar við, og ein fyrimynd í eini nýskapandi másligari poetikk. Skjótt síggja vit tó, at orðasmíð Regins verður frískligari og meira provokerandi og spælandi enn tað hjá Christiani. Tó at Regin eins og Christian leitar eftir másligum fullkominleika, hevur hann afturat tí eitt spøl, eitt argandi lyndi og ein musikalitet, sum bregður frá skaldamáli Christians.

Nýggjyrðini

Í yrkingum Regin Dahls kemur lesarin javnan fram á orð, sum hann ikki heldur seg hava sæð ella hoyrt fyrr. Hetta er viðhvørt tí, at orðið er sjáldsamt í talaðum máli, viðhvørt er tað tí, at orðið veruliga er nýtt, eitt nýggjyrði. Sambært Gads Litteraturleksikon er ein neologisma:

...en sproglig nydannelse. Et helt nyt ord eller frase; et nyt ord, der er dannet ud fra en rod eller et præfix, der er almindelig i anden sammenhæng; et kendt ord, der tillægges en ny betydning; nye sammensætninger af ord eller ord dannet af forkortelser.

Um vit halda okkum til niðurstøðuna hjá Roland Barthes, tá hann sigur, at í modernaðum bundnum skaldskapi kunnu vit heldur tosa um persónligan stíl enn um eina felags poetiska "écriture", so kunnu vit trygt siga, at eitt av fleiri málsligum stíflýðkennum hjá Regini Dahl er nýggjyrðini. Longu í fyrsta savninum síggja vit hendan serliga málsliga stíl hansara, og fyri hvørt savnið, sum kemur frá honum, verður málið meira sprækið og eksperimenterandi. *Sævarbára* og *stjørnuslotur* úr fyrsta savninum eru varnari, meira romantisk orð enn *frumaldnaburturskrædda oyggj* og *vembrutir gjaldoyrakallar* úr *Rekagróti* 48 ár seinni. Tað at skapa nýggj orð er vælkent í bundnum skaldskapi, bæði í tí klassiska og tí romantiska skaldskapinum henda málsligar broytingar, heiti og myndburðir koma til, men tey eru í eldri skaldskapi ikki original, persónligt eyðkennandi og einaferð nýtt; heldur ganga tey inn í eitt felags mál. Tað skal tó ikki skiljast soleiðis, at skaldini í klassiskum og romantiskum skaldskapi als ikki hava persónligan stíl, men tað persónliga fær ikki har so frítt spæl, sum tað fær í modernaðum skaldskapi, har skaldið ikki letur seg binda av reglum um mál og ørindismál. Í romantikkini til dømis er poetiska málið í bundna skaldskapinum eitt felags corpus. Broytingarnar verða tiknar upp í hetta felagsmálið, málsliga skaldskaparskráin er ein, ikki ein fyri hvørt skaldið.

Tað ber heldur illa til at reksa upp øll nýggjyrðini í skaldskapinum eftir Regin Dahl. Í nógvum yrkingum eru, tá talt verður upp kanska í tveimum triðingum av øllum, nýggj orð og orðasamansetingar. Um vit telja tey í bert einum savni, til dømis í *Reka-*

gróti frá 1985, finna vit, at í teimum 72 yrkingunum eru umleið 120 orð, sum eru skaldsins egnu orð, ella nýggjyrði. Tað skal kortini ikki skiljast, sum at orðini eru heilt nýggir burðir, sum ongan samanhang hava við málið, sum vit kenna tað og duga tað. Tað eru orð, ið byggja á málið á tann hátt, at orðini verða, vit kunnu siga "smíðað úr gomlum".

Í yrkingini "Á, tað er tvætl ella alt er av", sum stendur í *Rekagróti*, koma fyri trý orð, sum ikki áður eru kend í málinum. Tey eru *hvítlingsdólgur*, *knotagrundir* og *moldbakkakrógvað*. Yrkingin snýr seg um oyðandi gongd hvíta manna á jørðini, og tann talandi hevur, um vit skulu taka yrkingina fyri áljóðandi, mist trúna á vald og mátt orðanna í stríðnum móti hesum. Liðar tú orðini sundur, eru teir einstøku liðirnir kendir, men samansetingin er nýggj. *Hvítlingsdólgur* er sett saman av orðinum *hvítur* og eftirskoytinum *lingur*, sum merkir nakað lítið, og *dólgur*, sum er orð nýtt um hann, sum er seinføru, býttur og forherðaður. Skaldið samanfatir í orðinum ta fyrilitsleysu framferð, sum hann heldur hvíta mannin hava havt á jørðini. Sína vanvirðing fyri hesum atburði vísir skaldið júst við samansetingini við -lingur, sum ger hvítlingsdólgin til lítlan mann. *Knotagrundir* er sett saman av orðinum *knota*, ið merkir bein og orðinum *grund*. Orðið *knotagrundir* merkir her jørðin og sipar til norrønu guda-læruna, sum sigur, at jørðin varð gjørd av kroppinum hjá Ýmiri. Í eini vanvirðandi samanbering við seyð ger hann síðani orðið *moldbakkakrógvað*, til tess at lýsa menniskju, sum eins og seyður krógva seg undir moldbakkunum og einki síggja

ella leggja í at síggja. Í allari yrkingini eru tað hesi trý orðini, sum standa framúr og skapa eina nógv sterkari kenslu móti eyðræning og oyðing manna enn hon hevði havt, um tey ikki vóru. Nýggjyrðini hava her tað endamál at gera fordømingina nógv sterka. Her hevur skaldið við tað at gera, sum er sagt so ofta, at endurtøkur við somu orðum eru vatndeyvar, og hann skapar tí nýggj orð, sum kunnu siga tað sterkari.

Yrkingin *Havið doyr* úr *Rekagróti* hevur sama harmin um oyðandi megi menniskjunnar í sær, men hon greiðir neyvari frá tí, sum oytt verður, í hesum førinum havinum, enn hon greiðir frá oyðaranum. Hetta hevur tað endamál at geva fulla fatan av missinum, sum vit sjálvi hava skyldina av, og burtur úr hesum kemur ein poetiskt stórfingin lýsing av havinum, har tað júst er tað virtust poetiska orðasmíðið, sum skapar allan dámin.

Havið doyr

*Hesin ævigi slóttur,
ið ól allan vøkstur,
hendan váta rúmskvøðan,
társins heilsan og sveittans,
henda tróttuga vangadunan
í drykkjum, ástum, svøvni -
taradoyving, ætissælan,
frumdarsteypið.*

Havið doyr.

Eisini tess vóru teir mentir

Havið – havið doyr.

Í hesi lýsingini av havinum eru nýskapað orð, ið standa framúr og bera alla yrking-

ina, skapa allan dámin, sum vit longu hava sæð, at orðasmíð Regins eisini ger í øðrum yrkingum. Í hesum orðunum býr besti móguleikin at fata og umfata, hvussu stórir missur tað er, um havið sleppur at doyggja. Orðini eru: *rúmskvøðan, taradoyvingin, ætissælan, frumdarsteypið*. Umframt hesi nýggjördu orðini eru eisini orð, sum eru óvanlig ella sjáldan hoyrd í málinum og tí hava nakað av tí sama frískleikanum yvir sær, sum tey nýggju orðini. Hetta eru orð sum tróttugur, slóttur og hvørsfallkonstruktiónin "*társins heilsan og sveittans*", sum als ikki er til í talaðum máli. Í orðunum er alt, sum sigast skal. Havið er um okkum sum váta rúmskvøðan og í okkum sum "*társins heilsan og sveittans*". Tað er í oyranum sum ljóð, tað er í vætuni, sum slökkir tostan, tað er í ástini, sum treytar alt lív, og í orðinum *ætissælan* er myndin av feitum sjógvi, har nóg mikið er til øll at eta.

Næstseinasta reglan "*Eisini tess vóru teir mentir*", lýtir yrkingina, tí at skaldið við henni fer út um ta listarligu skrána og yvir í eina politiska, reformistiska skrá, sum avdúkar eitt heilt óneyðugt misálit á listaverkið sjálvt.

Tá ið Regin skapar nýggj orð til tess at styrkja tað sagda, er tó sjálvsagdur lyndismunur á orðunum, sum skapt verða. Yrkingin "*Á, tað er tvætl...*", sum varð viðgjörd omanfyri, er ein hvasslig, revsandi yrking, og nýggjyrðini í henni eru samsvarandi hvasslig og hartandi av lyndi.

Orðini kunnu vera yndislýsandi, skemtandi, speirekandi ella viðhvørt reint ljóðspæl ella orðamusikkur.

Yndislýsandi eru til dømis orðini *rósusnáðin, kavastetlingar, undursframtíðin,*

gullbrá, tröllsnáðin, sólarlátur. Trý tey fyrstu av hesum nevndu eru úr yrkingini "Tað smáa" úr *Rekagróti*, sum er ein eygleiðing av lítla barninum, har tann eygleiðandi er í tí støðu at vera so fullkomiliga burtur í hesum lítla, at hesi nýggjørdu orðini bara koma bóltandi. Orðini *rósusnáðin* og *kavastettlingar* kunnu minna okkum um kenningar, sum vit kenna tær úr kvæðunum. Í orðinum *rósusnáðin* nýtir skaldið, eins og kvæðakenningin *liljuvond* ger tað, blómuna til at lýsa umrødda yndaða skapningin við. Munur er kortini á kenningini í kvæðunum og hesi hjá Regini Dahl í tí, at *liljuvond* er meira alment lýsandi enn *rósusnáðin*, har liðurin *-snáðin* skapar eitt synekdotisk beinleiðis samband við tað, sum lýsast skal við orðinum.

Speirekandi nýgggjyrði eru til dømis orð sum *breggjanarnáttin*, *stavnhattustinni* og *sjóstúkuvass*, sum spottandi lýsa tað innantóma tjóðskaparreyði í yrkingini "Ólav-søkuvitjan" úr *Rekagróti* og skemtandi eru orð sum *leiftrandi tjósvøddar*, *gívragleiv* og *fýsnissprækligrir*. Ljóðleikandi eru sjálvandi øll nýgggjyrðini, men viðhvørt kemur tað fyri, at orðini eru mest tað, sum t.d. í hesum ørindinum úr "Svøvnrímu" (Gongubitar 1965.p.45): *Kelling úr helli! / kellingafellið / gelli á velli*. Her kemur týðningurin eftir at ljóðspælið hevur fingið sítt. Um hetta fyrbrigðið í modernaðum yrkingum sigur týski modernismugranskarin Hugo Friedrich:

Tydeligere end hidtil skilles den meddelende funktion ved sproget ud fra den funktion at være en uafhængig organisme, opbygget af musikalske kraftfelter. Men sproget dirigerer også selv den digteriske proces, som samler sig om de impulser, der er indeholdt i det.

Den mulighed er der, at lade et digt fremgå af en kombinerende virksomhed, der skaltes og valter med de klanglige og rytmiske elementer i sproget som med magiske formler. Digtets mening kommer da i stand herud af, og ikke ud af den motiviske planlægning. Men en svævende ubestemt mening, med en gådefuldhed, der i ringere grad ligger i ordenes centrale betydninger, end den er at finde i deres klange og semantiske yderzoner. Inden for den moderne poesi er det denne mulighed, der bliver herskende praksis. Lyrikeren bliver klangmagiker. (Friedrich 1968 (1956) p.45)

Í yrkingini "Summarsmækjan" hava vit gott dømi um, hvussu nýgggjyrði kann bera av øllum orðunum í yrkingini. Orðið er bæði heiti, fyrsta orðið, høvuðsorð og høvuðsmynd í yrkingini. Skaldið smíðar tað úr plantunavninum *mækja* og úr kvæðaheitinum fyri svørð, sum er *mæki*. Svørðstýðningurin verður "avvápnaður" í samansetingini við orðið *summar* og vápnið verður við hesum til eitt *sæluvákni*, sum er mótsetningur til eitt veruligt jarnvákni.

Summarsmækjan
Summarsmækjan -
svørð mítt,
sæluváknið -
risin úr svørtum gróti.

Vit, sum úr ljósi og lofti
skópu yndisheimin -
okkum er tap í hendi.
Men vit ganga
syngjandi
inn undir týningarhøggið.

Orðið *summarsmækja* er dæmi um kenningarlíkt nýggjyrði, har djúpastá meiningin í yrkingini hvílir á júst hesum orði, sum ber av øllum hinum. Tað vísir til árstíðina, til kvæðaheimin og plantufrøðina, og úrslitið er svørðið, sum er sangurin og harvið yrkingin(listin), sum er so djórv, at enn ikki týningarhøggið ræðir hana.

Omanfyri hevur mest verið gjørt burtúr teimum nýggjyrðunum, sum eru substantivisk, men hópurin er eisini av orðum, sum eru lýsingarorð og lýsingarhættir. Dæmi um hetta eru orð sum *fjadráføgur*, *drápsreyð*, *fevningssfjarur*, *frumfrískum*. Dæmi um nýggjyrði, sum eru lýsingarhættir eru orð sum *eiturklovin*, *hinkulinkandi*, *góðgugóddur*, *mánadrigið*, *mannaskelkti*, *akstursorlaður*, *eygnadoyvandi*. Hesi nevndu dæmini eru øll úr *Orðakumlum*(1978), og tey eru her endurgivin, sum tey standa í yrkingini.

Moderna kenningasmíð

Regin Dahl er beinrakin, tá hann í yrkingini "Orðini" rópar orðini *fornsøgufuglar*, tí nýpoetisering hansara av málinum hevur ofta gamalt málsnið og mál til bæði fyrmynd og tilfarskeldu í skaldsligari nýgerð.

Omanfyri samanboru vit orðasmíð Regins við kenningar úr kvæðunum, og tá vit her skulu vísa á málslig millumtekstasambond við eldri málkeldur, tykist tað rímligt at venda aftur til slíka samanbering til tess at kanna og staðfesta, á hvønn hátt vit síggja líkskap millum tað stíleyðkennið, sum kenningarnar eru í fornum norrønum skaldskapi og tað stíleyðkennið, sum tey mongu nýggjyrðini, sum líkjast kenningum, eru hjá Regini Dahl.

Norski málfrøðingurin Bjarne Fidjestøl hevur í grein um hetta greitt frá tí, sum eyðkennir kenningina í norrønum skaldskapi. Við tí fyrivarni, at í føroysku kvæðunum eru kenningarnar at kalla leivdir av fornu norrønu kenningunum², verða granskingar hansara tiknar fram her.

Fidjestøl nýtir teknmyndafrymilin hjá Saussure, har teknmiðið er tað, sum verður umskift og teknmyndin er orðasamansettingin, sum sett verður í staðin fyri teknmiðið. Til dømis í kenningini benjardøgg er teknmyndin sett saman av orðunum ben og døgg, og teknmiðið, sum umskift verður, er blóð. Ektaðar kenningar hava vit, tá hvørki av orðunum í teknmyndini er samheiti við teknmiðið. Um har er samheitasamband ella synekðokiskt samband millum teknmiðið og báðar ella annan liðin í teknmyndini verður orðið rópt samansettur myndburður.

Í yrkingum Regins finna vit hópin av slíkum "umskiftum substantivum", bæði tey, sum vit kunnu rópa ektaðar kenningar og tey, sum hava partvíst ella heilt samheitasamband við teknmiðið. Dæmi um slíkar ektaðar kenningar eru *hvítlingsdólgur*, *summarsmækja*, *frumdarsteyp*, *frumkyknudýpi*, *sæluvákn*, *válgaranatni*, *mórumamma*. Dæmi um samansettar myndburðir eru orð sum *trøllsnáðin*, *svøltursøklar*, *stivlasynir* og *stavkallur*.

Eftir hesi meginregluni kunnu kenningar gerast um eitt og hvørt substantiv, og hetta skuldi so ført til, at talið av teknmiðum, sum vórðu umskift við teknmynd, kundi verið óendaligt. Í veruleikanum er tað tó í kvæðunum so, at lyndið til at gera kenningar savnar seg um tað, sum Fidjestøl ró-

par meginøkini. Maður, kvinna, bardagi, vápn, blóð, skip o.s.fr. eru slík altíð ítökilig fyrbrigdi, sum hvørt sær hefur fleiri kenningar. Kenningasmíð Regins er ekki bundið at hesum meginøkjunum, sum siðvenjan hefur skapt í kvæðahevdini. Hann ger kenningar og samansettar myndburðir um bæði ítökilig og abstrakt fyrbrigdi, og tað víðkar málið, so tað í veruleikanum verður markleyst. Vit kunnu siga, at hann tekur principiella frælsið, sum grundleggjandi er í slíkum orðasmíði í fullum álvara. Við hesum verður orðasmíð hansara frígerandi, moderna og eyðkennir ein persónligan stíl. Orðini verða ikki sum í kvæðunum nýtt aftur og aftur, tað er rár hending at síggja hesi skaldsligu orð nýtt meira enn einaferð í øllum ritverkinum. Vit kunnu siga um skyldskapin millum orðagerð Regin Dahls og gomlu kvæðakenningarnar, at tað er rímligt at halda, at stóri kunnleiki hansara til kvæðini og annan fornan skaldskap ger, at hann, á meiri ella minni tilvitaðan hátt, kann hava kenningarnar sum part av barlastini í orðasmíði sínum. Formliga grammatiskt er skyldskapurin greiður, poetiskt estetiskt síggja vit ein líkskap í tí, at orðini lyfta tað sagða uppum tað gerandisliga, eru poetiserandi. Vit síggja tó eisini ein ólíkskap í tí, at orð Regins eru nógv fjølbroyttari bæði av lyndi og í tí, at hann ongar siðbundnar avmarkingar ger av tí, sum hann kann smíða orð um, og tað er tað, sum er frígerandi og moderniserandi.

Arkaiserandi orð og orðaformar.

”Sjálðsamur” málburður

Sum víst varð á, so skýggjar Regin Dahl tað ”brúktá” og tað ”lænta” í poetiska máli

sínum. Vit sóu, at í yrkingini ”Krákan ella apologia poeta” verður hetta beinleiðis skírt *málsligt hor*. Vit hava víst á, hvussu skaldið verjir seg ímóti hesum við at gera nýggjyrði sum tey, sum vit omanfyri hava viðgjørt sum nýggjyrði og í samanburði við kenningarnar í kvæðunum. Onnur eyðkenni eru eisini, sum gera skaldamál Regins nýskapandi og serstakt, og her skulu vit nú vísa á, hvussu hann, júst við at velja orð og málburð úr eldri máli ella orð, sum á annan hátt eru ”óvanlig orð”, skapar originalt og eksotiskt skaldamál.

Áður hefur verið nevnt, at Regin Dahl er tað, sum vit hava skírt ”skrivligt” skald. Hetta hefur, sum greitt er frá, sína orsök í serligu tjóðskaparligu viðurskiftunum, sum hava havt alstóra ávirkan á hann í uppvøkstrinum. Víst varð á, at mállæra J.Dahls, sum er hansara lærubók í føroyskari grammatikk, er ein konservativ mállæra, skilt á tann hátt, at hon viðurkennir og útgreinar málformar, sum ikki eru til í talaðum máli longur, og at tann hugburður til mál, sum sæst í hesum, er í samsvari við ráðandi tjóðskaparandan og við ta etymologisku meginregluna í skriftmálsnormi V.U.Hammershaimbs.

Eivind Weyhe, málgranskari, sigur um hetta í grein frá 1996:

Færøsk grammatikskrivning og sprogrøgt har i høj grad opfattet sin opgave som en historisk redningsaktion. I stedet for at ville anerkende den skete sprogændring har man anset det som sin opgave at genopbygge det forfaldne system. Forbilledet og rettesnoren i dette genopbygningsarbejde har man fundet dels i norrønt/islandsk og dels i det bal-

ladesprog, der afspejler norrøne og ældre færøske strukturer. Dette har man ønsket at gøre ved at etablere en litterær udtryksform, fri for talesprogets "unoder", men samtidig med køften mellem de to sprogformer til følge. (Weihe 1996: 318).

Skaldamál Regins hefur djúpar røtur í tí uppaling, hann undir hesum viðurskiftum hefur fingið, men vit skulu tó als ekki halda, at tað hefur ført til, at hansara málsnið er gamalsligt, ella at málnýtsla hansara er puristiskt-konserverandi, tí nýnýtslan av hesum gomlu formunum er ofta egin, spælandi og provokerandi. Eyðkennandi er tað, at hann leitar fram nógv orð úr gomlum føroyskum, sum ekki eru til í nútíðarmáli og eisini viðhvørt norrøn orð. Eyðkennandi eru eisini tær mongu hvørsfalskonstruktiónirnar, sum vit finna í yrkingum hansara. Serliga hetta seinasta vísir okkum skrivliga dámin. Tað er væl kent í føroyskum, at hvørsfalstala er vanligari í skrivaðum máli enn í talaðum, har fyrisingarliðir eru komnir í staðin fyri, uttan í fáum føri, har talan er um fastar vendingar í máliskusniði.

Vit kunnu taka nøkur dømi úr Orðakumlum. Her eru einfaldir formar sum til dómis *mergsins skjálvti, ovurvitsins brandar, kyknur foldarinnar* og her eru eisini meira samansettir formar sum *verunnar viðhalds treysti* og *ársringsins fulnaðar-fylling*. Hesir formarnir eru í sær sjálvum poetisernadi í ávísan mun, tí teir, bert við at finnast í tekstunum, leggja sjógv ímillum tann lýriska tekstin og allar ekki-lýrskar tekstir. Umframt tað kunnu vit helst eisini loyva okkum at sipa til skyldskap við tað háamálið, sum Jákup Dahl skapti í bíbliutýðingum sínum.

Tað málið strembar eftir at vera ekki-gerandisligt og leggur seg í hesi stremban, m.a. eisini við at nýta hvørsfalskonstruktiónir, tætt uppá tí, sum vit síggja sum lýriskt mál. Júst hetta, at hvørsfallið verður varðveitt ella endurreist í háamáli ella í lýriskum máli, verður eisini staðfest hjá Weyhe:

Men selv om de fleste nok stort set er enige om, at talesproget kan klare sig uden genitiven, så har man alligevel følt et behov for den i andre stilarter:

Dahl blev en af bygmestrene for et færøsk bibelsprog. I et kapitel med titlen "Lidt om sproget og retskrivningen", siger Jacobsen (1901:XLIV-XLV), at "Det almindelige bortfald af ejeformen i færøsk, erstattet af omskrivninger med forholdsord (.....), kan ikke undgå at virke en del hæmmende ved udviklingen af en højere stil", og han henviser til, at i Joen Poulsens bibelhistorie fra 1900 "findes hyppigt forældede ejeformer genoplyvede, da den religiøse stil krævede dette, f.eks. "atturkoming menneskjusonarins" (menneskesønnens genkomst). (Ibid: 319)

Í hesum sama broti vísir Weyhe til norska málgranskaran Reidar Djupedal, sum um hvørsfallið í bundnum máli sigur, at "*genitiv gav høve til syntaktiske variasjonar; samstundes som evna til ei knapp og presis formulering vart styrkt*" og Djupedal sigur hetta serliga at vera galdandi fyri bundna skaldskapin, har "*genitivkonstruktiónar lett gleid inn i rytme og versemål*" (Djupedal 1964. pp. 144-86).

Sum væntandi var, eru genitivkonstruktiónir eisini hjá Christiani Matras, men hjá Christiani kennast tær hóvligari enn hjá

Regini, har tær ofta eru sprækna og mestsum "yvirkonstrueraðar", sum tá hann til dømis sigur *verunnar viðhalds treysti* ella *handan allra himna lýsi*. Har spælir hann sær beinleiðis við hvørsfallinum sum poetiskari konstruktión.

Tey arkaiserandi orðini kunnu sum nevnt vera orð úr eldri føroyskum ella viðhvørt norrøn orð. Viðvíkjandi teimum, sum eru úr eldri føroyskum máli, kann tað vera torført viðhvørt at avgera, um orðini kunnu vera orð, sum Regin hevur hoyrt í livandi talaðum máli, tá hann var barn, ella um tey eru orð, tikin framafur úr "deyðum" máli. Hetta hevur tó ikki so stóran týdning at avgera, tí vit kunnu í øllum føri sláa fast, at orðavalið er eksotiskt. Regin hevur neyvan yrkt við orðabók í hond alla tíðina, men hansara leitan eftir tí sjáldsama og úrvalda og hansara serligi málsansur hevur ført til, at hann í sær hevur átt ríka goymslu av orðum, sum hann kanska bert einaferð hevur hoyrt ella sæð. Vit síggja sagnorðaformar, har orðið sjálvt er ein gamal formur, til dømis *rigna*, *pulka*, *rógvast*, *krykja*, *ljóta*, *hivna*, *gíggja*. Vit síggja eisini sagnorð, har tað er bendingaformurin, sum er fornur og burturlagdur í nútíðarføroyskum, til dømis *skóp*, *ló*, *vóks* og *keys*. Av navnorðum eru orð sum *tilrend*, *slotur*, *geyr*, *sallar*, *fólskni*, *strát*, *luttur*, *aðlið*, *dodi*, *brjóstabørn* og *beli* (orðini eru øll endurgivin soleiðis, sum tey standa í tekstinum). Innímillum eru eisini norrøn orð og orðaformar. Til dømis hava vit orðið *blóma* í føroyskum, men ikki norrøna hvørkikynsformin, sum Regin nýtir í orðunum *apaldsblóm* og *bakkablóm*, og orð sum *ísleggir* og *tiguligir* eru orð, sum vit bert finna í norrønu orðabókini, ikki í

teirri føroysku orðabókini ella í seðlasavnum. Eisini finna vit í orðavalinum hjá Regini Dahl samband við eldri skaldskap, serliga kvæðini. Vit kunnu nevna kenningar og heiti sum *brynjubaldur*, *mæki* (sum hugleitt samband í orðinum summarsmækja), *kind* og *fljóð* og annars dømi sum *døpul*, *mynna*, *millum ranna*, *tvistur* ella *orðamyndina við brotnari bringu*, sum vit kenna úr Finnbogarímu. (ø.27-28. Var.A í CCF)

Niðurløga

Innleiðandi varð greitt frá tí hugsan, at í skaldskapi Regin Dahls fer fram ein nýpoetisering av skaldsliga málinum í mun til málið í skaldskapinum, sum gongur undan. Har varð í tí sambandinum serliga hugsað um tjóðskaparliga songskaldskapin, men eisini um eldra skaldskapin, kvæðini.

Hendan nýpoetisering í skiftinum millum skaldskaparrák er í samsvari við tað, sum Roland Barthes sigur um málið í modernaðum bundnum skaldskapi og við tað, sum Roman Jakobson sigur um poeticitet.

Tað, sum vit fyrst hava viðgjørt sum málsliga nýskapandi hendingar í hesi nýpoetisering, er tað, at skaldamál Regins hevur so mong nýggjyrði, at tað eyðkennir hansara persónliga stíl. Mangan eru tað júst nýggjyrðini, sum eru sterkastu orðini og bera boðskapin í yrkingunum. Tað er staðfest, at nýggjyrðini eru egna mál Regins og ongan tíð endurnýtsla av orðum, sum onnur skald hava gjørt. Tá soleiðis er, eru nýggjyrðini eitt tiltak skaldsins til at varðveita málið aktivt og til at bjarga honum undan klisjémáli og herming, sum hann kennir stóra vanvirðing fyri. Tey substantivisku nýggjyrðini

hava ein líkskap við kvæðakenningar, sum víst hefur verið á, men dentur hefur eisini verið lagdur á at lýsa tann ólíkskapin, sum hefur økt skaldafrælsi Regins og gjørt kenningarnar til eitt størri og víðari hugtak enn tær eru í kvæðunum.

Arkaiserandi formarnir hava sama árin sum nýggjyrðini, og teir lýsa eisini virðing skaldsins fyri málinum og kærleikan til orð, samstundis sum hann við teimum víðkar sínar málsligu karmar og tekur sær listarligt frælsi í málnýtsluni. Nýtslan av gomlum formum kann tykjast tvørsøgn í tí, sum vit síggja sum másligt nýbrot, men arkaiser- ingin gongur inn sum eitt tiltak í brotinum við siðvenjuna, og júst burturdeyðir formar gerast nýmál í modernaða skaldamálinum.

Sigast kann, at nýpoetiseringin av skaldamáli Regin Dahls hendir støðugt í samskifti við tað málið, sum ein másliga og tjóðskaparliga sera medvitin uppaling hefur lagt niður í hann. Á hesi grund skapar hann nýtt, hann skýggjar tað brúka, tað klisjumerkta og mennist av hesum tíðliga til skaldið, sum hefur heilt sín egna másliga stíl. Við hesum hefur hann slóðað rás fyri tí másliga eksperimentinum í bundna skaldamálinum, og av skaldunum, sum taka eftir hann, kunnu vit nevna Guðrið Helmsdal Nielsen og Carl Johan Jensen.

Tøkk

Eg takki hjartaliga Turið Sigurðardóttir, Mariusi Staksberg, Eivindi Weyhe, Eyðuni Andreassen og Jóannesi Gaard fyri beinasemi og hjálp.

Notur

- 1 Hugskot eftir yrkingini "Á nátt" *Orðakumlar* 1978. Ør. ljóðar: *Kaldar allar náttaraldur/skola upp um vitsins flúr.*
- 2 Jensen 1990. p.2 "Í tí líki vit hava kappakvæðini fyri okkum í dag ber valla til at siga, at føroyska kvæðahevdin eigur eitt fullskapað kenningakervi, ið kann samanberast við tað, sum t.d. er til skjals í eldri íslenskum rímum. tað tilfarið, sum hevdin letur okkum upp í hendur, er valla annað enn toftirnar av einum bygningi, brot úr einari sundurskjørtladari heild, ofta í avlagadari mynd."

Bókmentaskrá

- Barthes, R. 1968 (1953). *Litteraturens nulpunkt*. Rhodos
- Christensen, L.K. 2002. *Lyrisk og Dialog*. Dialogiske strukturer i den lyriske genre. Ph.d.afh. Syddansk Universitet (ikki útgivin).
- Dahl, R. 1937. *Í útlegd*. Tórshavn.
- Dahl, R. 1944. *Tokkaljóð*. Bókadeild Føroyingafelags. Keypmannahavn.
- Dahl, R. 1949. *Beltisgyrði*. Framløga høvundsins. Keypmannahavn.
- Dahl, R. 1955. *Óttukvæði*. Framløga: Regin Dahl. Vebæk.
- Dahl, R. 1965. *Gongubitar*. Hitt Føroyska Studentafelagið. Keypmannahavn.
- Dahl, R. 1978. *Orðakumlar/Ordkumler*. Gyldendal.
- Dahl, R. 1981. *Eftirtorv*. Orð og Løg. Tórshavn.
- Dahl, R. 1985. *Rekagrót*. Orð og Løg. Tórshavn.
- Dahl, R. 1988. *Elliskekar*. Orð og Løg. Tórshavn.
- Dahl, R. 2000. *Smámunir*. Orð og Løg. Tórshavn.
- Djupedal, R. 1964. "Litt om framvoksteren af det færøyske skriftmålet". *Skriftspråk i utvikling. Tiårsskrift for Norsk Språknemnd*. Oslo. pp.144-186.
- Eliot, T.S. 1957. *On Poetry and Poets*. Faber and Faber Ltd.
- Fidjestøl, B. 1974. "Kjenningsystemet. Forsøk på ein lingvistisk analyse". *Maal og Minne*. Det Norske Samlaget. Oslo.
- Friedrich, H. 1987. *Strukturen i moderne Lyrisk*. Gyldendal. Umsett úr týsku upprunaútgávu frá 1968
- Gads Litteraturlæxicon*. 1999. Gads Forlag.
- Jacobson, R. 1987. "What is Poetry?" in: *Language in Literature* pp.368-379. The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts London, England.
- Jensen, C.J. 1990. *Kenningar í føroysku kappakvæðahevdini*. Ein roynd at savna og lýsa leivdirnar

av einum føroyskum kenningakervi við einum ískoyti um hugtaksumskrivningar. Høvuðsuppgáva í føroyskum á Fróðskaparsetri Føroya. Óprentað handrit í goymslu á FMD

Sigurðardóttir, T. 1991. "Skaldskapurin-vakurleikin-veruleikin." *Setursrit 1*. pp. 46-66.

Weyhe, E. 1996. "Genitiven i færøske grammatikker – et problembarn." *Studier i Talesprogsvariation og Sprogkontakt*. Til Inger Ejskjær på halvfjerdsårsdagen den 20. maj 1996. C.A.Reitzel. pp. 309-320.